

Kulttuuri- harrastamisen koetut vaikutukset 2024

SELVITYSRAPORTTI

KANSALAI-
FOORUMI

SH

Suomen
Nuorisosirkusliitto

Nuorisoseurat

NUORI KULTTUURI

Teksti

Hanna Pulkkinen

Ulkoasu ja kuvankäsittely

Joni Sivonen

Kannen valokuva

Mikko Pirinen

Kuvat

Carita Berg (luvut 1 & 3)

Petri Kivinen (luku 2)

Mikko Pirinen (luvut 4 & 6)

Aki Tulikari (luku 5)

Ville Kurki (luku 7)

ISBN

978-951-9461-72-4

Kansalaisfoorumi 2024

Suomen
Nuorisosirkusliitto

NUORI KULTTUURI

Sisällys

1 Johdanto	4
1.1 Tausta ja tavoitteet	4
1.2 Mittaristo ja kysely	5
2 Selvityksen toteutus	7
2.1 Toteuttajat	7
2.2 Selvityksessä tehdyt toimenpiteet	7
3 Selvityksen tulokset	8
3.1 Vastaajien taustatiedot	12
3.2 Sosiaaliset vaikutukset	16
3.3 Psykologiset vaikutukset	20
3.4 Fyysiset vaikutukset	24
3.5 Oppimiseen liittyvät vaikutukset	26
3.6 Yhteisöön liittyvät vaikutukset	29
4 Johtopäätöksiä	32
5 Jatkotoimenpiteitä	35
5.1 Selvitys toistetaan kahden vuoden välein	35
5.2 Selvityksen laajentaminen ja kehittäminen	35
6 Lopuksi	37
7 Liitteet	38

1 Johdanto

Tässä selvitysraportissa tarkastellaan vuoden 2024 Kulttuuriharrastamisen koetut vaikutukset -kyselyn tuloksia. Selvitys toteutetaan nyt toisen kerran: ensimmäisen kerran selvitys toteutettiin vuonna 2022. Selvityksen tavoitteena on tutkia kulttuuriharrastamisen vaikutuksia harrastajien elämään ja tehdä näkyväksi näitä moninaisia vaikutuksia myös yhteiskunnallisella tasolla.

Tarve tehdä kulttuuriharrastamisen vaikutuksia näkyväksi on entistäkin tärkeämpää. Kun kulttuuriharrastamisen vaikutukset tunnistetaan maamme haastavassa taloustilanteessa, arvostus näkyy myös rahoituksessa. Kulttuurijärjestöissä tehdään paljon työtä esimerkiksi saavutettavuuden, yhteisöllisyyden ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen eteen, mutta työn arvo ja vaikutukset jäävät usein huomaamatta järjestöjen ulkopuolella. Tämän vuoksi selvitystyöryhmämme pitää tärkeänä kuvata ja tuoda esille kulttuuriharrastamisen tuomia vaikutuksia niin yksilöille, yhteisöille kuin koko yhteiskunnalle.

Vuoden 2024 selvityksessä hyödynnettiin samaa työryhmämme luomaa mittaristoa ja samoja indikaattoreita kuin vuoden 2022 selvityksessä. Kyselypohjaan tehtiin pieniä parannuksia edellisen selvityksen jälkeen, kuitenkin siten, että vertailtavuus pääosin säilyi. Vuoden 2024 kyselyyn vastasi 1332 kulttuurin harrastajaa. Mukana on eri taiteenlajien harrastajia ympäri Suomen. Vastaajat ovat pääosin yli 15-vuotiaita.

Selvityksen toteuttivat Sivistysliitto Kansalaisfoorumi, Suomen Harrastajateatteriliitto, Suomen Kansanmusiikkiliitto, Suomen Nuorisoseurat ja Nuori Kulttuuri, Suomen Nuorisosirkusliitto sekä Suomen Puhallinorkesteriliitto. Mukana mittareiden laadinnassa vuonna 2022 on ollut myös Kansalaisareena.

1.1 TAUSTA JA TAVOITTEET

Selvityksen taustalla on tarve tehdä näkyväksi kulttuurin harrastamisen vaikutuksia erityisesti harrastajien omasta näkökulmasta. Laadimme vuonna 2022 mittariston, jolla näitä vaikutuksia mitataan ja teimme ensimmäisen selvityksen, johon vastasi yli 1300 harrastajaa. Meidän lisäksi myös monet muut kulttuuri-, nuoriso- ja järjestötoimijat ovat hyödyntäneet vuoden 2022 selvityksen tuloksia omassa vaikuttamistyössään. Vuoden 2022 selvitys on saanut erityistä kiitosta siitä, että kulttuuriharrastamisen vaikutukset on siinä tehty näkyväksi konkreettisesti ja harrastajien kokemuksiin perustuen.

Mittaristossa käytimme tausta-aineistona kulttuurihyvinvoinnista tehtyä kansainvälistä ja kansallista tutkimusaineistoa (lisätietoa tausta-aineistosta voit lukea lisää [vuoden 2022 selvityksessä](#)). Tuolloin teimme havainnon, että useimmissa aiheesta tehdyissä tutkimuksissa on käsitelty kulttuurin hyvinvointivaikutuksia erityisesti taiteen ja kulttuurin vastaanottamisen näkökulmasta ja kyseessä on ollut erilaisten kulttuuri-instituutioiden tuottama

kulttuuri. Omassa selvityksessämme halusimme keskittyä erityisesti kulttuurin ja taiteen tekemisen tuomiin vaikutuksiin ja tuoda esiin harrastajien oman näkökulman aiheeseen. Selvitys on suunnattu yli 15-vuotiaille harrastajille, ja se toteutetaan kahden vuoden välein.

Vuonna 2024 Suomen Kansanmusiikkiliitto, Suomen Nuorisoseurat, Suomen Nuorisosirkusliitto sekä Suomen Puhallinorkesteriliitto laativat mittariston myös alle 15-vuotiaille harrastajille. Kyseisessä mittaristossa vastausväittämiä vähennettiin ja yksinkertaistettiin, jotta kysely olisi saavutettava nuoremmille vastaajille. Lasten ja nuorten kyselyyn tuli hieman yli 280 vastausta. Lasten ja nuorten kyselyä hyödynsi myös Taiteen perusopetusliitto, ja he tekivät kyselyn omille jäsenilleen keväällä 2024. Lasten ja nuorten kyselyn tuloksia ei ole yhdistetty tähän selvitysraporttiin.

1.2 MITTARISTO JA KYSELY

Olemme käyttäneet vuoden 2024 selvityksessä samaa mittaristoa kuin vuonna 2022. Tämän vuoden kyselyä varten mittaristoon tehtiin joitain korjauksia ja muutoksia. Vuoden 2022 kyselyn aineistoa analysoidessa huomasimme, että osa väittämistä kaipasi muokkausta, jotta ne vastaisivat paremmin niihin mitattaviin vaikutuksiin, joita kyselyllä tavoiteltiin. Lisäksi muutaman indikaattoriväittämän sanamuotoa muutettiin yksinkertaisemmaksi ja helpommin ymmärrettäväksi.

Otamme tässä selvitysraportissa huomioon sen, että mittariston muutosten vuoksi kaikki vastaukset eivät ole suoraan verrattavissa toisiinsa. Muutimme myös kysymysten järjestystä siten, että sosiaalisiin vaikutuksiin liittyvät kysymykset ovat ensimmäisenä, sillä ne nousivat merkittävimiksi vuoden 2022 selvityksessä.

Mittaristossa vaikutukset on jaettu viiteen eri osa-alueeseen ja indikaattoriväittämiä on yhteensä 31. Kyselyssä väittämiin pystyi vastaamaan 4-portaisella likert-asteikolla (eri mieltä, melko eri mieltä, melko samaa mieltä, samaa mieltä), lisäksi vastausvaihtoehtona oli ”en osaa sanoa”, joka ei vaikuta keskiarvoon. Jokaisen osa-alueen lopussa oli avovastausmahdollisuus, jossa vastaaja voi täydentää vastaustaan vapaamuotoisesti. Avovastauksilla kerättiin laadullista aineistoa määrällisen aineiston tueksi.

Vuoden 2024 mittaristo on kuvattu seuraavalla sivulla.

MITATTAVAT VAIKUTUKSET**INDIKAATTORIVÄITTÄMÄT****SOSIAALISET VAIKUTUKSET**

1. Vähentää yksinäisyyttä ja sosiaalista eristyneisyyttä.
2. Tukee kykyä rakentaa positiivisia sosiaalisia suhteita.
3. Rohkaisee osallistumaan yhteisölliseen toimintaan ja vaikuttamaan siinä.
4. Lisää osallisuuden tunnetta.
5. Parantaa sosiaalisia taitoja ja vuorovaikutustaitoja.

1. Olen saanut uusia kavereita harrastuksen myötä.
2. Harrastusryhmään oli helppo päästä mukaan.
3. Harrastus on lisännyt kykyäni toimia monenlaisten ihmisten kanssa.
4. Minua arvostetaan harrastusryhmässäni.
5. Harrastuksessani olen oppinut toimimaan ryhmässä.
6. Koen kiusaamista tai syrjintää harrastuksessani.

PSYKOLOGISET VAIKUTUKSET

1. Itsetuntemus paranee.
2. Tunnetaidot kehittyvät.
3. Mielikuvituksen käyttö kehittyi.
4. Mielen hyvinvointi, minäpystyvyyden ja hyväksynnän tunteet lisääntyvät.
5. Pitkäjänteisyys ja resilienssi kehittyvät.
6. Oma identiteetti kehittyi.

1. Olen oppinut itsestäni jotain uutta harrastukseni myötä.
2. Harrastukseni auttaa minua tunnistamaan tunteitani.
3. Voin käsitellä tunteitani harrastukseni kautta.
4. Harrastus on lisännyt luovuuttani.
5. Harrastus tarjoaa minulle sopivia haasteita, joiden selvittämisestä minulle tulee hyvä mieli.
6. Harrastukseni auttaa minua määrittämään sitä, kuka/millainen olen.
7. Harrastukseni vaatii minulta ajoittain liikaa.

FYYSISET VAIKUTUKSET

1. Keho aktivoituu kokonaisvaltaisesti.
2. Kehopositiivisuus lisääntyy.
3. Fyysinen hyvinvointi paranee.
4. Kehon ja mielen yhteys vahvistuu.

1. Harrastuksessa käytän kehoani monipuolisesti.
2. Harrastus auttaa minua arvostamaan kehoani.
3. Tunnen voivani fyysisesti paremmin harrastukseni ansiosta.
4. Harrastukseni vahvistaa kehon ja mielen yhteyttä.
5. Harrastus kuormittaa kehoani joskus liikaa.

OPPIMISEEN LIITTYVÄT VAIKUTUKSET

1. Kognitiiviset vaikutukset: omat taidot kehittyvät.
2. Oppimaan oppimisen taidot kehittyvät.
3. Oppimismyönteisyys lisääntyy.
4. Kokonaiskuvan hahmottaminen kehittyi.

1. Koen, että olen kehittynyt omassa harrastuksessani.
2. Harrastukseni on lisännyt haluani oppia lisää.
3. Saan iloa oppimisesta harrastuksessani.
4. Voin hyödyntää tässä harrastuksessa oppimaani muussa elämässä.
5. Harrastukseeni liittyvä oppiminen tuntuu liian haastavalta.

YHTEISÖÖN LIITTYVÄT VAIKUTUKSET

1. Yhteisöön kuulumisen tunne ja osallisuus vahvistuvat.
2. Yhteisön hyväksi toimimisen kokemus ja taidot kasvavat.
3. Usko omiin vaikuttamismahdollisuuksiin yhteisössä vahvistuu.
4. Usko omiin vaikuttamismahdollisuuksiin laajemmin yhteiskunnassa vahvistuu.
5. Kyky paikantaa itsensä osana kulttuuriperintöä vahvistuu.
6. Muille hyvän tekemisen/ilon tuottamisen kokemus vahvistuu.

1. Koen kuuluvani porukkaan.
2. Tunnen olevani tarpeellinen osana yhteisöä.
3. Harrastukseni tarjoaa minulle mahdollisuuden vaikuttaa asioihin.
4. Koen rakentavani parempaa yhteiskuntaa harrastuksessani.
5. Koen olevani osa kulttuuriharrastukseni perinnettä ja mukana viemässä sitä eteenpäin.
6. Harrastuksellani voin ilahduttaa muita.
7. Koen, että kykyäni toimia yhteisöni hyväksi on kasvanut harrastukseni myötä.
8. En voi vaikuttaa harrastusyhteisössäni.

2 Selvityksen toteutus

2.1 TOTEUTTAJAT

Sivistysliitto Kansalaisfoorumi toimi selvityksen koordinoijana ja selvitysraportin laatijana. Kysely lähetettiin Suomen Harrastajateatteriliiton, Suomen Kansanmusiikkiliiton, Suomen Nuorisosirkusliiton, Suomen Nuorisoseurojen ja Nuori Kulttuurin sekä Suomen Puhallinorkesteriliiton jäsenille.

Mittaristo on julkaistu avoimena Kansalaisfoorumin verkkosivuilla, ja se on kaikkien hyödynnettävissä. Tavoitteena on, että mahdollisimman moni taho ottaisi mittariston käyttöönsä.

2.2 SELVITYKSESSÄ TEHDYT TOIMENPITEET

Vuoden 2022 selvityksen jälkeen kävimme läpi mittaristomme uudelleen ja teimme siihen luvussa 1.2. mainitut muutokset. Edellisen selvityksen jälkeen olemme myös seuranneet, millaisissa yhteyksissä selvitystuloksia on hyödynnetty ja millä tavoin uuden selvityskierroksen tuloksia kannattaisi julkaista, jotta ne olisivat eri tahoille mahdollisimman käytettäviä.

Ennen kyselyn avaamista keväällä 2024 lähetimme kaikille harrastusryhmien ohjaajille ennakkoviestin, jossa kerroimme tulevasta kyselystä ja toimenpiteistä, joita kyselyyn vastaaminen vaatii. Halusimme varmistaa, että kaikki halukkaat harrastajat ovat tietoisia selvityksestä ja että he ehtivät vastata kyselyyn aukioloajan puitteissa. Kysely julkaistiin ja lähetettiin sekä sähköpostilla että avoimena linkkinä yllä mainittujen organisaatioiden jäsenille maaliskuussa 2024. Kysely oli avoimena kuusi viikkoa aikavälillä 14.3.–25.4.2024.

Saimme yhteensä 1332 vastausta, joka on lähes sama määrä kuin vuonna 2022. Kyselyn sulkeutumisen jälkeen jokainen organisaatio sai omat tuloksensa arvioitavakseen ja Sivistosliitto Kansalaisfoorumi kokosi yhteen kaikkien organisaatioiden vastaukset.

Selvityksen tuloksia esiteltiin seminaarissa eduskunnan Pikkuparlamentin Kansalaisinfossa 18.9.2024.

3 Selvityksen tulokset

Tässä selvitysraportissa käsitellään kaikkia kyselyn vastauksia erittelemättä eri organisaatioiden tai harrastusalojen vastauksia. Selvitysraportissa vertaillaan karkeasti eri-ikäisten vastaajien vastauksia siten, että alle 30-vuotiaiden, 31–50-vuotiaiden ja yli 51-vuotiaiden tulokset on eritelty omiksi ryhmikseen. Analysoimme tulokset myös harrastuksen keston perusteella. Harrastajien iällä ja harrastuksen kestolla ei vaikuttanut olevan merkittäviä vaikutuksia vastauksiin. Harrastajien ikään tai harrastuksen keston liittyvistä huomioista on erikseen maininta, jos niiden kohdalla tuloksissa on ollut huomattavia eroja. Raportissa vertaillaan myös jonkin verran vuoden 2024 kyselyn tuloksia vuoden 2022 selvitykseen, jos tuloksissa on erityistä huomioitavaa.

Saimme kyselyymme paljon avovastauksia, ja nämä ovat erittäin tärkeä laadullinen aineisto tässä selvityksessä. Laadullinen aineisto selventää ja syventää selvityksen tuloksia, sillä niissä vastaajat ovat sanoittaneet itse kokemuksiaan.

Kyselyn vastaukset ovat tasaisesti hyvin myönteisiä, eikä mikään väittämä erotu huomattavan paljon muista. Myös eri ikäryhmien vastaukset olivat hyvin samankaltaisia, eikä niissä ole suuria eroavaisuuksia. Merkittävä havainto on se, että vastauksissa korostuvat positiiviset sosiaaliset vaikutukset sekä jonkin verran myös oppimiseen liittyvät vaikutukset. Yhteisöön liittyvät vaikutukset tuntuvat olevan vastaajille kaikkein haastavimpia ja niihin tuli eniten ”en osaa sanoa” -vastauksia. Tässä mielessä tulokset ovat hyvin samankaltaisia vuoden 2022 kyselyn kanssa. Myös vuoden 2022 selvityksessä korostuivat erityisesti myönteiset sosiaaliset ja oppimiseen liittyvät vaikutukset. Vuoden 2024 vastauksissa sosiaaliset vaikutukset korostuvat kuitenkin vielä enemmän. Tuloksista käy ilmi, että itselle tärkeän ryhmän ja merkityksellisten ystävyys-suhteiden löytäminen on yksi harrastamisen tärkeimpiä vaikutuksia. Ryhmään kuuluminen koetaan tekijäksi, joka kannattelee myös muilla elämän osa-alueilla ja monenlaisissa elämäntilanteissa.

Analyysiin on sisällytetty melko paljon suoria lainauksia avovastauksista, sillä ne tuovat konkreettisesti esiin sen, millä tavoin vastaajat ovat sanoittaneet kokemuksiaan. Avovastauksia ei ole muokattu, mutta niistä on korjattu kirjoitusvirheitä lukemisen helpottamiseksi.

SOSIAALISET VAIKUTUKSET								
	Eri mieltä %	Melko eri mieltä %	Melko samaa mieltä %	Samaa mieltä %	Ei osaa sanoa %	Samaa mieltä yhteensä % 2024	Samaa mieltä yhteensä % 2022	Muutos (%-yksikköä)
1. Olen saanut uusia kavereita harrastuksen myötä.	0,3	1,4	9,8	87,9	0,6	97,7	93,5	+3,7
2. Harrastusryhmään oli helppo päästä mukaan.	0,3	1,8	19,2	77,4	1,3	96,6	93,2	+3,6
3. Harrastus on lisännyt kykyäni toimia monenlaisten ihmisten kanssa.	0,6	1,6	18,0	76,8	3,0	94,8	98,6*	eri kysymys, ei vertailua
4. Minua arvostetaan harrastusryhmässäni.	0,6	1,1	18,0	75,7	4,6	93,7	93,2*	+0,5
5. Harrastuksessani olen oppinut toimimaan ryhmässä.	0,8	1,6	17,2	77,1	3,4	94,3	90*	4,3
6. Koen kiusaamista tai syrjintää harrastuksessani.	86,9	9,2	1,5	1,1	1,3	96,1 (eri mieltä)	93,6* (eri mieltä)	2,1

* Tähdellä merkittyjä väittämiä on muokattu vuoden 2022 jälkeen.

PSYKOLOGISET VAIKUTUKSET

	Eri mieltä %	Melko eri mieltä %	Melko samaa mieltä %	Samaa mieltä %	Ei osaa sanoa %	Samaa mieltä yhteensä % 2024	Samaa mieltä yhteensä % 2022	Muutos (%-yksikköä)
1. Olen oppinut itsestäni jotain uutta harrastukseni myötä.	0,4	1,2	17,3	78,8	2,3	96,1	94,1	+2
2. Harrastukseni auttaa minua tunnistamaan tunteitani.	1,5	5,6	33	51,7	8,2	84,7	80,8	+4,1
3. Voin käsitellä tunteitani harrastukseni kautta.	1,0	5,9	29,3	57,9	5,9	87,2	79,4	+7,8
4. Harrastus on lisännyt luovuuttani.	0,2	1,2	16,9	79,4	2,3	96,3	94,1	+2,2
5. Harrastus tarjoaa minulle sopivia haasteita, joiden selvittämisestä minulle tulee hyvä mieli.	0,3	0,5	15,6	82,8	0,8	98,4	95	3,4
6. Harrastukseni auttaa minua määrittämään sitä, kuka/millainen olen.	1,0	4,6	30,5	57,2	6,7	87,7	83	+4,7
7. Harrastukseni vaatii minulta ajoittain liikaa.	24,5	40,4	21,5	11	2,6	64,9 (eri mieltä)	66 (eri mieltä)	-1,2

FYYSISET VAIKUTUKSET

	Eri mieltä %	Melko eri mieltä %	Melko samaa mieltä %	Samaa mieltä %	Ei osaa sanoa %	Samaa mieltä yhteensä % 2024	Samaa mieltä yhteensä % 2022	Muutos (%-yksikköä)
1. Harrastuksessa käytän kehoani monipuolisesti.	3,7	14,9	30,8	47,9	2,7	78,7	83,5	-4,3
2. Harrastus auttaa minua arvostamaan kehoani.	3,7	11,2	34,5	42,5	8,1	77	78,3	-1
3. Tunnen voivani fyysisesti paremmin harrastukseni ansiosta.	3,5	8,0	31,5	51,3	5,7	82,8	84,6	-1,2
4. Harrastukseni vahvistaa kehon ja mielen yhteyttä.	1,3	3,4	27,1	63	5,2	90,1	89,9	+0,1
5. Harrastus kuormittaa kehoani joskus liikaa.	36,7	35,4	17,9	7,8	2,2	72,1 (eri mieltä)	70 (eri mieltä)	+2,1

OPPIMISEEN LIITTYVÄT VAIKUTUKSET

	Eri mieltä %	Melko eri mieltä %	Melko samaa mieltä %	Samaa mieltä %	Ei osaa sanoa %	Samaa mieltä yhteensä % 2024	Samaa mieltä yhteensä % 2022	Muutos (%-yksikköä)
1. Koen, että olen kehittynyt omassa harrastuksessani.	0,2	0,5	12,8	85,7	0,8	98,5	96,4	+2,5
2. Harrastukseni on lisännyt haluani oppia lisää.	0,3	1,1	15,2	82,1	1,3	97,3	94,7	+2,3
3. Saan iloa oppimisesta harrastuksessani.	0,2	0,6	7,9	90,6	0,8	98,5	97,3	+1,5
4. Voin hyödyntää tässä harrastuksessa oppimaani muussa elämässä.	0,5	5,0	24,7	66,2	3,6	90,9	82,7*	+8,9
5. Harrastukseeni liittyvä oppiminen tuntuu liian haastavalta.	55,7	34,6	5,3	2,6	1,8	90,3 (eri mieltä)	89,1 (eri mieltä)	-1,3

* Tähdellä merkittyjä väittämiä on muokattu vuoden 2022 jälkeen.

YHTEISÖÖN LIITTYVÄT VAIKUTUKSET								
	Eri mieltä %	Melko eri mieltä %	Melko samaa mieltä %	Samaa mieltä %	Ei osaa sanoa %	Samaa mieltä yhteensä % 2024	Samaa mieltä yhteensä % 2022	Muutos (%-yksikköä)
1. Koen kuuluvani porukkaan.	0,6	1,9	17,6	78,6	1,3	96,2	93,5	+2,7
2. Tunnen olevani tarpeellinen osana yhteisöä.	1	3,2	22,1	70,6	3,1	92,7	91,3	+1,4
3. Harrastukseni tarjoaa minulle mahdollisuuden vaikuttaa asioihin.	2,5	9,2	35,4	45	7,9	80,4	76,8	+3,6
4. Koen rakentavani parempaa yhteiskuntaa harrastuksessani.	2,7	10,5	33,3	42,8	10,7	76,1	70*	+6,1
5. Koen olevani osa kulttuuriharrastukseni perinnettä ja mukana viemässä sitä eteenpäin.	0,8	2,3	19,4	73,3	4,2	92,7	87,1	+5,6
6. Harrastuksellani voin ilahduttaa muita.	0,5	0,8	11,1	86,3	1,4	97,4	96,4	+1
7. Koen, että kykyni toimia yhteisöni hyväksi on kasvanut harrastukseni myötä.	1,3	4,8	28,2	56,8	8,9	87	ei vertailua	
8. En voi vaikuttaa harrastusyhteisössäni.	60,7	28,1	4,7	1,7	4,8	88,8 (eri mieltä)	87,4* (eri mieltä)	+1,4

* Tähdellä merkittyjä väittämiä on muokattu vuoden 2022 jälkeen.

3.1 VASTAAJIEN TAUSTATIEDOT

Kysyimme taustatietona vastaajilta seuraavia asioita: sukupuoli, ikä, harrastusala, harrastuksen kesto ja maakunta. Nämä taustatietokysymykset olivat pakollisia. Koemme, että nämä taustatiedot ovat meidän tarkoituksiimme riittäviä, eivätkä kysymykset riko vastaajan anonymiteettiä. Lisäsimme kysymyksen ”kuinka kauan olet harrastanut” vuoden 2022 jälkeen, sillä edellisiä tuloksia lukiessa meille heräsi kiinnostus harrastuksen keston yhteydestä kokemuksiin.

Näiden taustatietokysymysten lisäksi Suomen Nuorisosirkusliitto kysyi vastaajilta vielä sirkuskoulua, jossa harrastus tapahtuu ja Suomen Nuorisoseurat, mihin nuorisoseuraan vastaaja kuuluu. Nämä vastaukset tulivat vain kyseisten järjestöjen omaan käyttöön toiminnan kehittämisen tueksi, eikä niitä esitellä tässä raportissa.

Vastaajista yli 70 prosenttia on naisia ja hieman yli 25 prosenttia miehiä. Ikäjakaumaltaan vastaajajoukko on varsin tasainen. Alle 15-vuotiaita ja 21–28-vuotiaita on vähiten. Teatterin harrastajia vastaajista on kaikkein eniten, 41 prosenttia. Tämä johtuu siitä, että kyselymme tavoitti kaikkein parhaiten Suomen Harrastajateatteriliiton jäsenet ja lisäksi myös Suomen Nuorisoseuroissa on paljon teatterin harrastajia. Toiseksi eniten on musiikin harrastajia, 28,5 prosenttia. Kyselyssämme onkin mukana kaksi musiikkijärjestöä. Vastaajissa on sekä vasta aloittaneita että pitkään harrastaneita. Vastaajista suurin osa on pitkään harrastaneita: noin kolmasosa vastaajista on harrastanut yli 25 vuotta. Vastaajia on lähes kaikista Suomen maakunnista: eniten Uudeltamaalta, Pirkanmaalta, Satakunnasta ja Keski-Suomesta.

Seuraavissa taulukoissa on eriteltyä vastaajien jakautuminen sukupuolen, iän, harrastusalan, harrastuksen keston ja toiminta-alueen mukaan.

SUKUPUOLIJAKAUMA		
SUKUPUOLI	MÄÄRÄ	OSUUS
Nainen	944	70,9 %
Mies	340	25,5 %
Muu	26	2,0 %
En halua kertoa	21	1,6 %

IKÄJAKAUMA		
IKÄ	MÄÄRÄ	OSUUS
Alle 15	76	5,7 %
15–20	222	16,7 %
21–28	99	7,4 %
29–40	178	13,4 %
41–50	232	17,4 %
51–60	195	14,7 %
61–70	192	14,4 %
Yli 71	137	10,3 %

HARRASTUSALOJEN JAKAUMA

ALA	MÄÄRÄ	OSUUS
Teatteri	550	41,3 %
Tanssi	193	14,5 %
Sirkus	141	10,6 %
Musiikki	380	28,5 %
Kuvataide	19	1,4 %
Sanataide	22	1,7 %
Muu	26	2,0 %

KUINKA KAUAN OLET HARRASTANUT?

AIKA	MÄÄRÄ	OSUUS
0–1 vuotta	66	5,0 %
2–3 vuotta	119	9,0 %
4–5 vuotta	119	9,0 %
6–9 vuotta	188	14,1 %
10–14 vuotta	188	14,1 %
15–19 vuotta	111	8,3 %
20–25 vuotta	107	8,0 %
Yli 25 vuotta	433	32,5 %

TOIMINTA-ALUE		
ALUE	MÄÄRÄ	OSUUS
Valtakunnallinen	35	2,6 %
Digitaalinen toiminta	1	0,1 %
Etelä-Karjala	87	6,5 %
Etelä-Pohjanmaa	80	6,0 %
Etelä-Savo	52	3,9 %
Kainuu	10	0,8 %
Kanta-Häme	69	5,2 %
Keski-Pohjanmaa	32	2,4 %
Keski-Suomi	88	6,6 %
Kymenlaakso	80	6,0 %
Lappi	34	2,6 %
Pirkanmaa	105	7,9 %
Pohjanmaa	4	0,3 %
Pohjois-Karjala	23	1,7 %
Pohjois-Pohjanmaa	77	5,8 %
Pohjois-Savo	48	3,6 %
Päijät-Häme	64	4,8 %
Satakunta	88	6,6 %
Uusimaa	292	21,9 %
Varsinais-Suomi	62	4,7 %

3.2 SOSIAALISET VAIKUTUKSET

Selvityksessä korostuvat erityisesti myönteiset sosiaaliset vaikutukset. Vastauksista käy ilmi, että kulttuurin harrastaminen lisää harrastajien sosiaalisia suhteita ja vähentää yksinäisyyttä. Vastaajat kokevat, että osallistuminen kulttuuriharrastusryhmiin on helppoa ja harva on kokenut kiusaamista tai syrjintää.

*Tähdellä on merkitty ne väittämät, joihin on tullut jokin muutos vuoden 2022 jälkeen (muutokset liitteessä 1.)

SOSIAALISET VAIKUTUKSET								
	Eri mieltä %	Melko eri mieltä %	Melko samaa mieltä %	Samaa mieltä %	Ei osaa sanoa %	Samaa mieltä yhteensä % 2024	Samaa mieltä yhteensä % 2022	Muutos (%-yksikköä)
1. Olen saanut uusia kavereita harrastuksen myötä.	0,3	1,4	9,8	87,9	0,6	97,7	93,5	+3,7
2. Harrastusryhmään oli helppo päästä mukaan.	0,3	1,8	19,2	77,4	1,3	96,6	93,2	+3,6
3. Harrastus on lisännyt kykyäni toimia monenlaisten ihmisten kanssa.	0,6	1,6	18,0	76,8	3,0	94,8	98,6*	eri kysymys, ei vertailua
4. Minua arvostetaan harrastusryhmässäni.	0,6	1,1	18,0	75,7	4,6	93,7	93,2*	+0,5
5. Harrastuksessani olen oppinut toimimaan ryhmässä.	0,8	1,6	17,2	77,1	3,4	94,3	90*	4,3
6. Koen kiusaamista tai syrjintää harrastuksessani.	86,9	9,2	1,5	1,1	1,3	96,1 (eri mieltä)	93,6* (eri mieltä)	2,1

Merkittävin vaikutus, joka nousee esiin sosiaalisten vaikutusten kohdalla, on yksinäisyyden ja sosiaalisen eristyneisyyden väheneminen. Jopa 97,7 prosenttia vastaajista kertoo saaneensa uusia kavereita harrastuksen myötä. Ystävyysuhteet ja oman harrastusryhmän merkitys mainitaan monta kertaa avovastauksissa ja niitä kuvataan yhdeksi merkittävimmäksi asiaksi harrastuksessa. Moni kertoo solmineensa harrastuksessaan ystävyysuhteita, jotka ovat kestäneet läpi elämän. Harrastusryhmää kuvataan jopa perheeksi.

”Kokemukseni lähes 60 vuotta teatteria harrastaneena ovat erittäin positiivisia.

Lapsesta mummuun olen saanut tuntea, että olen arvostettu teatteriryhmissä.”

”Kansantanssin harrastamisen myötä olen saanut elämäni todella tärkeitä ja läheisiä ihmisiä, ja harrastaminen heidän kanssaan merkitsee paljon enemmän kuin vain pelkkää tanssia.”

”Kaikissa ryhmissä, joihin olen liittynyt, on tuntunut kuin olisin tullut kotiin.”

96,6 prosenttia vastaajista kokee, että harrastusryhmään on helppo päästä mukaan. Avovastauksissa mainitaan muun muassa ryhmän avoin, kannustava ja arvostava ilmapiiri, joka on tehnyt ryhmään liittymisen helpoksi. Mukaan pääsemistä helpottaa myös harrastuksen edullisempi hinta: yhdistysmuotoinen harrastustoiminta on usein saavutettavaa myös vähävaraisille henkilöille.

”Harrastukseen oli helppo päästä mukaan. Siellä on hyvä yhteishenki ja tasa-arvo, vaikka ikäskaala onkin laaja.”

Kulttuuriharrastaminen on luonut elämäni turvallisen sosiaalisen ympäristön, johon koen itseni tervetulleeksi, ja jossa saan olla oma itseni.

”Olen saanut PALJON kavereita ja ystäviä harrastuksesta, johon ilman valtion tukia minulla ei olisi ollut varaa!! Eikä tule olemaan varaa korkeakouluopiskelijana. Olen oppinut teatteriharrastuksen kautta VALTAVASTI taitoja ja itsevarmuutta, joita hyödynnän myös työelämässä. Harrastus on ollut minulle todella tärkeää ja iso etu työelämätaitoihin myös. Taustani on vähätuloisesta perheestä, joten kohtuuhintaisiin harrastuksiin pääsemisen merkitys korostuu silloin.”

Vuoden 2024 kyselyyn muutimme väittämän ”Osaan toimia muita ryhmän/yhteisön jäseniä kohtaan arvostavasti ja kunnioittavasti” muotoon ”Harrastus on lisännyt kykyäni toimia monenlaisten ihmisten kanssa”. Halusimme muuttaa väittämän, jotta se mittaisi paremmin kulttuuriharrastamisen tuomia vaikutuksia. Tämän vuoksi kysymyksen kohdalla ei voi tehdä vertailua vuosien 2022 ja 2024 välillä. Tähän väittämään vastasi myöntävästi 94,8 prosenttia vastaajista. Useissa avovastauksissa kommentoitiin, kuinka kulttuuriharrastaminen yhdistää eri taustoista tulevia harrastajia ja kuinka harrastus tarjoaa mahdollisuuden tutustua monenlaisiin ihmisiin.

Tämän väittämän kohdalla näkyy merkittävä ero vähän aikaa ja pidemmän aikaa harrastaneiden välillä. Alle vuoden harrastaneista 86,4 prosenttia on samaa tai melko samaa mieltä väittämän kanssa, kun taas 20–25 vuotta harrastaneista 98,1 prosenttia on samaa tai melko samaa mieltä.

”Sirkusharrastus on tuonut paljon hyvää, olen oppinut toimimaan ihmisten kanssa ryhmässä paremmin ja saanut kokea kuuluvani porukkaan.”

”Musiikkiharrastukseni kautta olen tutustunut hyvin monenlaisiin ihmisiin: orkestereissa soittaa hyvin monen ikäisiä ja yhteiskunnan eri puolilta tulevia ihmisiä.”

Harrastusten mukana tulee läheiseksi uusia kaikenikäisiä ihmisiä. Nämä ystävät kannattelevat niin ilossa kuin surussakin.

”Oman kokemukseni mukaan nuorisoseuratoiminnassa osataan erityisellä tavalla estää syrjintää ja rakentaa positiivisia ja rakentavia suhteita kaikenlaisten ja kaikenikäisten ihmisten kanssa.”

96,1 prosenttia vastaajista on eri mieltä tai melko eri mieltä ”Minua kiusataan tai syrjitään harrastuksessani” -väittämän kanssa. Vain 1,1 prosenttia vastaajista on väittämän kanssa samaa mieltä. Sillä, kuinka kauan vastaaja on harrastanut, ei näytä juuri olevan vaikutusta tämän väittämän vastauksiin. Olemme muokanneet tämän väittämän vuoden 2022 väittämästä ”Minua on kiusattu tai syrjitty harrastuksessani”, joten vertailua vuosien 2022 ja 2024 välillä ei voi tehdä.

Avovastauksissa vastaajat ovat kuvanneet, kuinka tärkeää on, että harrastusryhmässä on turvallinen ilmapiiri ja ryhmän jäsenet hyväksytään ryhmään varauksetta ilman syrjimistä ja kiusaamista.

”Harrastan kuvataiteita useammassakin ryhmässä enkä ole ikinä kokenut kiusaamista.”

”Teatterin harrastaminen on voimaannuttavaa. Olen kokenut kehittyväni ihmisenä henkisesti. Saa kokea olevansa täysin hyväksytty sellaisena kuin on ja saa kokea elämää tunteineen erilaisten ihmisten kanssa.”

Olen kokenut nimenomaan kaikkea muuta kuin kiusaamista, siis juuri päinvastoin: mukaan ottamista, hyväksyntää, itseluottamuksen ja ilon kasvua yhdessä muiden kanssa, yhteenkuuluvuutta, yhdessä onnistumisia ja onnistumisten jakamista.

”Mulla on koulukiusaamistausta, joka vaikuttaa siihen, et uudet ihmisryhmät pelottaa. Tätä pelkoa oon upeesti saanut työstettyä teatteriharrastuksessa! Kun aletaan tehdä niin unohtaa pelkäävänsä. Ja pitemmällä aikavälillä pelko on myös vähentynyt!”

Vaikka harva vastaaja kertoi kokeneensa kiusaamista ja useista kiusaamistilanteista oli kulunut jo aikaa, halusivat vastaajat kuitenkin jakaa näitä kokemuksia. Kiusaaminen jättää syvät jäljet ja syrjityksi tulemisen kokemukset pysyvät mukana pitkään.

”Tällä hetkellä koen olevani tasaveroinen harrastusyhteisön jäsen, mutta on myös ollut hetkiä, jolloin olen kokenut oloni ulkopuoliseksi.”

”Teatteriharrastus kerää yhteen monenlaisia ihmisiä, joilla on kaikilla tarve kuulua. Väkisinkin isossa joukossa tulee tilanteita, missä esiintyy syrjintää, vähättelyä, ylenkatsomista, suunsoittoa tms. Harrastusyhteisö on kuitenkin vahva ja koen, että nimenomaan teatterissa puututaan jo ryhmän itsensä toimesta hämmästyttävän tehokkaasti.”

”Porukkaan pääsee helposti, kiusaaminen (jos erittäin harvoin esiintyy ketään kohtaan) selvitetään välittömästi ryhmän kesken.”

Usein syrjintätilanteissa näkyy juuri tiiviin harrastusryhmän varjopuoli: harrastusryhmään voi muodostua sisäpiiri, johon ulkopuolisten on vaikea päästä mukaan. Joissakin vastauksissa kuvattiin myös tilanteita, joissa kiusaamis- tai syrjintätilanteisiin on puututtu ja ongelmatilanteita ratkaistu onnistuneesti. On selvää, että kun ryhmä harrastaa tiiviisti yhdessä, myös ikäviä vuorovaikutustilanteita syntyy. Ratkaisevaa ryhmän hyvinvoinnin kannalta on, millä tavoin tällaisia tilanteita osataan selvittää.

3.3 PSYKOLOGISET VAIKUTUKSET

Kyselyn perusteella kulttuuriharrastus on lisännyt vastaajien itsetuntemusta sekä minäpystyvyyden tunnetta. Moni vastaaja kokee myös luovuuden ja mielikuvituksen käytön lisääntyneen. Harrastus on auttanut myös oman identiteetin kehittymisessä.

PSYKOLOGISET VAIKUTUKSET								
	Eri mieltä %	Melko eri mieltä %	Melko samaa mieltä %	Samaa mieltä %	Ei osaa sanoa %	Samaa mieltä yhteensä % 2024	Samaa mieltä yhteensä % 2022	Muutos (%-yksikköä)
1. Olen oppinut itsestäni jotain uutta harrastukseni myötä.	0,4	1,2	17,3	78,8	2,3	96,1	94,1	+2
2. Harrastukseni auttaa minua tunnistamaan tunteitani.	1,5	5,6	33	51,7	8,2	84,7	80,8	+4,1
3. Voin käsitellä tunteitani harrastukseni kautta.	1,0	5,9	29,3	57,9	5,9	87,2	79,4	+7,8
4. Harrastus on lisännyt luovuuttani.	0,2	1,2	16,9	79,4	2,3	96,3	94,1	+2,2
5. Harrastus tarjoaa minulle sopivia haasteita, joiden selvittämisestä minulle tulee hyvä mieli.	0,3	0,5	15,6	82,8	0,8	98,4	95	3,4
6. Harrastukseni auttaa minua määrittämään sitä, kuka/millainen olen.	1,0	4,6	30,5	57,2	6,7	87,7	83	+4,7
7. Harrastukseni vaatii minulta ajoittain liikaa.	24,5	40,4	21,5	11	2,6	64,9 (eri mieltä)	66 (eri mieltä)	-1,2

Jopa 98,4 prosenttia vastaajista on sitä mieltä, että harrastus tarjoaa heille sopivia haasteita, joiden selvittämisestä tulee hyvä mieli. Tämä kertoo siitä, että kulttuurin harrastaminen vahvistaa harrastajien itsetuntemusta ja lisää minäpystyvyyden tunnetta. Kulttuuriharrastuksessa haasteita voi tulla eteen esimerkiksi yhdistyksen luottamustoimissa tai ryhmän ohjauksessa. ”Monia haasteita on kohdattu ja niitä pitää setviä. Monet (niistä ovat) ihmisten johtamiskysymyksiä ja sitten tietysti ne vuosittaiset, pakolliset yhdistyskuviot”. Myös harrastuksessa tarvittavien taitojen opettelu voi olla haastavaa, kuten näytelmän vuorosanojen opettelu, sirkustemppeujen harjoittelu tai tanssikoreografioiden oppiminen. Harrastusryhmässä haasteet kuitenkin useimmiten kohdataan yhdessä porukan kanssa, joka auttaa selviytymisessä ja tuottaa hyvää mieltä.

”Harrastus antaa haasteita, mutta ryhmässä toimiminen antaa voimia ja työkaluja haasteista selviämiseen.”

”Rakastan haasteita. Pariakrobatia ja akrojooga haastavat minua fyysisesti, mutta on tosi palkitsevaa monella tavalla kokea onnistumisia yhdessä harrastuskavereiden kanssa.”

”Harrastus haastaa sopivasti ja hyvät biisit innostavat harjoittelemaan lisää.”

96,3 prosenttia vastaajista kertoo harrastuksen lisänneen heidän luovuuttaan. Vastaajat kertovat muun muassa, että improvisointi, näytelmän maailman rakentaminen, uudenlaisten asioiden kokeileminen ja taideteoksen synnyttäminen tyhjästä ovat asioita, jotka ovat lisänneet heidän luovuuttaan. Luovuuden ehtona on turvallinen ja kannustava ilmapiiri ja epäonnistumisten sietäminen.

”Teatteri on saanut minun esiintymiskammoni katoamaan ja samalla itseluottamus on lisääntynyt. Vaikka olen ollut luova, niin teatteri on lisännyt sitä ja olen uskaltanut tuoda sitä myös esille.”

”On vaikea edes sanottaa sitä kaikkea, mitä on harrastuksen kautta oppinut, enkä ainakaan itse tajunnut sitä pääomaa kuin vasta joskus aikuisena. Luovuus on arvokas taito, jota olen onneksi saanut harjoittaa. Ensin kynnyksen oman materiaalin tuottamiseen, yhdistelemiseen ja kokeilemiseen on suuri, mutta tähän on kannustettu!”

Epäonnistuminen on tärkeä osa prosessia ja pettymyksiä oppii siellä sietämään. Ja nauramaan itselle.

”Harrastukseni puskee minua olemaan luova, ja auttaa minua oppimaan uusia asioita itsestäni sekä maailmasta.”

”Luovuus pääsee valloilleen turvallisessa ilmapiirissä.”

96,1 prosenttia vastaajista kokee oppineensa itsestään jotain uutta harrastuksen myötä. Avovastauksissa harrastajat kuvaavat harrastuksen lisänneen heidän itsetuntemustaan, itsevarmuuttaan ja itseluottamustaan. Erityisesti turvallinen harrastusryhmä ja mahdollisuus kokeilla erilaisia asioita turvallisessa ilmapiirissä ovat vaikuttaneet positiivisesti oman identiteetin rakentumiseen. Moni vastaaja kokee saaneensa esiintymisvarmuutta, rohkeutta ilmaista itseään sekä luottamusta omiin kykyihin.

”Harrastukseni on yhteisöllistä, jossa erilaiset luonteet ja toimintatavat kohtaavat. Väkisinkin joutuu refleктоimaan omaa toimintaansa ja tilanteiden synnyttämiä tunteita.”

”Teatterissa pystyy opettelemaan ja kokeilemaan tekemistä monenlaisten osa-alueiden parissa. Etenkin näyttämöllä ja improssa pääsee tutustumaan omiin tunteisiinsa ja arvoihinsa ihan eri tavalla kuin normiarjessa. Olen löytänyt itsestäni uusia puolia ja koen kehittyneeni ihmisenä monellakin tapaa.”

”Kansantanssin harrastaminen on ehkä suurin yksittäinen asia, joka on muovannut identiteettiäni sellaiseksi mitä se on tällä hetkellä.”

Itsevarmuus on kasvanut, olen sinut tekemiseni kanssa, ja saan luvalla olla ihan joku muu.

”Musiikkiharrastus on tarjonnut minulle keinoja selvitä vaikeista tapahtumista elämässäni. Kulttuuri auttaa suuresti omien tunteiden tunnistamisessa ja oman itsen kasvattamisessa.”

Kysymykseen ”Harrastukseni vaatii minulta ajoittain liikaa” 21,5 prosenttia vastaajista on vastannut olevansa melko samaa mieltä ja 11 prosenttia samaa mieltä. Tämä merkitsee, että lähes kolmasosa vastanneista kokee kulttuuriharrastuksen joskus liian vaativana. Moni vastaaja kuvaa olevansa hyvin sitoutunut harrastusyhdistyksensä tai -ryhmänsä toimintaan ja tämän vuoksi harrastus vie paljon aikaa muun muassa perheeltä ja muilta elämän osa-alueilta. Erityisesti esittävien taiteiden kohdalla tekeminen on kausittaista ja esitysjaksojen alla on kova kiire. Yhdistysmuotoisessa harrastustoiminnassa vastuu kasautuu helposti pienelle määrälle aktiiveja ja tämä koetaan kuormittavana. Tämä on mittari, johon meidän kannattaa jatkossa kiinnittää huomiota, sillä erityisesti yhdistystoiminnassa työt vaikuttavat kasaantuvan yhä pienemmälle joukolle tekijöitä.

”Harrastajateatteritoiminnan johtaminen käy työstä. Ja se kaikki on tehtävä oman leipätyön ohella. Toiminta vie paljon aikaa, mutta antoisaa ja palkitsevaa on saada tehdä työtä luovien, hyväsydämisten ja kiitollisten ihmisten eteen ja heidän kanssaan.”

”Teatterin tekeminen on syklistä. Ajoittain on hyvinkin löysää, mutta ennen esityskautta panostusta tarvitaan päivittäisellä tasolla ja usein monta tuntia kerrallaan.”

”Joskus tuntuu, että työt kasaantuu, mutta järjestötoihin on hankala saada ketään sitoutumaan. Se harmittaa välillä, kun voisi opettaa muillekin näitä hommia.”

”Voin käsitellä tunteitani” -väittämään on tullut huomattavasti enemmän samaa tai melko samaa mieltä -vastauksia kuin edellisellä selvityskerralla. Samaa tai melko samaa mieltä -vastauksia on jopa 7,8 prosenttiyksikköä enemmän verrattuna vuoteen 2022. Avovastauksissa on hyvin vähän tunteiden käsittelyyn liittyviä kommentteja. Muutamassa kommentissa harrastajat kuvaavat, että harrastaminen auttaa ilmaisemaan ja sanallistamaan tunteita ja että hyväksyvä ryhmä mahdollistaa tunteiden käsittelyn.

Kirjoitusharrastus on opettanut minut sanallistamaan tunteitani.

”Teatterin harrastaminen on voimaannuttavaa. Olen kokenut kehittyväni ihmisenä henkisesti. Saa kokea olevansa täysin hyväksytty sellaisena kuin on ja saa kokea elämää tunteineen erilaisten ihmisten kanssa.”

3.4 FYYSISET VAIKUTUKSET

Kulttuuriharrastus tuottaa kognitiivisia vaikutuksia muun muassa siten, että harrastajat kokevat kehittyneensä omassa harrastuksessaan. Harrastus on lisännyt myös itseohjautuvuutta ja keskittymiskykyä sekä oppimaan oppimisen taitoja. Oppimismyönteisyys on lisääntynyt kulttuuriharrastuksen myötä.

FYYSISET VAIKUTUKSET								
	Eri mieltä %	Melko eri mieltä %	Melko samaa mieltä %	Samaa mieltä %	Ei osaa sanoa %	Samaa mieltä yhteensä % 2024	Samaa mieltä yhteensä % 2022	Muutos (%-yksikköä)
1. Harrastuksessa käytän kehoani monipuolisesti.	3,7	14,9	30,8	47,9	2,7	78,7	83,5	-4,3
2. Harrastus auttaa minua arvostamaan kehoani.	3,7	11,2	34,5	42,5	8,1	77	78,3	-1
3. Tunnen voivani fyysisesti paremmin harrastukseni ansiosta.	3,5	8,0	31,5	51,3	5,7	82,8	84,6	-1,2
4. Harrastukseni vahvistaa kehon ja mielen yhteyttä.	1,3	3,4	27,1	63	5,2	90,1	89,9	+0,1
5. Harrastus kuormittaa kehoani joskus liikaa.	36,7	35,4	17,9	7,8	2,2	72,1 (eri mieltä)	70 (eri mieltä)	+2,1

Selvityksessä 90,1 prosenttia vastaajista on sitä mieltä, että kulttuurin harrastaminen on vahvistanut kehon ja mielen yhteyttä. Vain 1,3 prosenttia vastaajista on eri mieltä tämän väittämän kanssa. Avovastauksissa kehon ja mielen yhteyttä on kuvattu jonkin verran. Vastaajat kuvaavat, kuinka taiteen tekeminen vaatii kehon ja mielen yhteistyötä ja samalla vahvistaa sitä. Vastauksissa kuvataan myös, miten harrastamisen tuoma hyvänolon tunne on helpottanut univaikeuksia tai muuta mielen kuormitusta, kuten stressiä.

”Oman mielen ja kehon välinen yhteys on vahvistunut teatterin harrastamisen kautta.”

”Teatteri on hyvin kokonaisvaltaista mielen ja kehon yhteistyötä.”

Kirjoittaminen ei ole fyysistä, mutta se opettaa kehon ja mielen yhteyttä.

”Oma kehoni on minulle todella tärkeä instrumentti, ja harrastuksen kautta pystyn myös tunnistamaan paremmin sen tarpeita ja ominaisuuksia.”

”Musiikin tuottaminen vaatii hyvää kehon ja mielen hyvinvointia ja edistää sitä. Soittaminen vastaa fyysisiä urheilu- ja suoritusvaikutuksia.”

82,8 prosenttia vastaajista kokee voivansa fyysisesti paremmin harrastuksensa ansiosta. Avoimissa vastauksissa mainitaan, että harrastus lisää jaksamista, kun sekä keho että mieli voivat paremmin. Muutamassa vastauksessa kuvataan konkreettisesti, millaisia terveysvaikutuksia oman taiteenlajin harjoittelu tuo tuonut harrastajalle. Harrastuksen fyysisyyteen ja liikkumiseen liittyen on monenlaisia vastauksia: Osa vastaajista kokee, ettei harrastuksessa ole tarpeeksi liikuntaa, osan mielestä taas harrastus on lisännyt liikunnan määrää juuri sopivasti. Osassa vastauksista harrastaja kokee harrastuksen fyysisesti liian kuormittavana. Moni vastaaja kertoo harrastavansa aktiivisesti liikuntaa, jotta voisi suoriutua paremmin kulttuuriharrastuksessaan.

”Aloitin latinotanssin eläkeläisenä, se parantaa ja ylläpitää kuntoa. Myös laulu, ja etenkin laulaminen nyt ryhmässä, jossa mukana kehorytmit harjoituksissa ja esityksissä, auttaa pysymään terveenä ja liikkuvaisena.”

”Jaksaa paremmin, kroppa voi paremmin ja mieli myös.”

” Olen oppinut katsomaan kehoani harrastukseni myötä positiivisemmin, sekä liikun paljon enemmän harrastukseni takia.

”Soitan klarinettia eli hengitystä tulee treenattua soittaessa ja se vaikuttaa mielestäni fysiikkaan!”

”Harrastan aktiivisesti eri liikuntalajeja voidakseni tehdä hyviä roolitöitä. Treenaan tanssia, harrastan pilateta, joogaan, lenkkeilen, uin, käyn salilla, meditoin.”

78,7 prosenttia vastaajista kertoo käyttävänsä kehoaan monipuolisesti kulttuuriharrastuksessa. Eri harrastuksissa kehoa käytetään eri tavoin. Esimerkiksi tanssin ja sirkuksen harrastajat käyttävät kehoaan hyvin eri tavoin kuin kuorossa laulavat tai musiikki-instrumenttia soittavat harrastajat. Kuitenkin kaikkien eri alojen harrastajat mainitsevat monenlaisia fyysisiä vaikutuksia, joita harrastus tuo tullessaan.

”Sirkuksen monipuolisuus mahdollistaa kehon monipuolisen kehittämisen ja hyödyntämisen.”

”Soitto- ja lauluharrastus vaatii hyviä keuhkoja, vatsalihaksia ja hyvinvoivaa kehoa.”

3.5 OPPIMISEEN LIITTYVÄT VAIKUTUKSET

Kulttuurin harrastaminen lisää oppimismyönteisyyttä ja kannustaa harrastajia oppimaan lisää. Harrastuksessa opittuja taitoja voidaan hyödyntää myös muissa yhteyksissä, kuten opiskelussa tai työelämässä. Moni kertoo harrastuksessa opittujen taitojen auttaneen heitä myös arjen vuorovaikutustilanteissa.

OPPIMISEEN LIITTYVÄT VAIKUTUKSET								
	Eri mieltä %	Melko eri mieltä %	Melko samaa mieltä %	Samaa mieltä %	Ei osaa sanoa %	Samaa mieltä yhteensä % 2024	Samaa mieltä yhteensä % 2022	Muutos (%-yksikköä)
1. Koen, että olen kehittynyt omassa harrastuksessani.	0,2	0,5	12,8	85,7	0,8	98,5	96,4	+2,5
2. Harrastukseni on lisännyt haluani oppia lisää.	0,3	1,1	15,2	82,1	1,3	97,3	94,7	+2,3
3. Saan iloa oppimisesta harrastuksessani.	0,2	0,6	7,9	90,6	0,8	98,5	97,3	+1,5
4. Voin hyödyntää tässä harrastuksessa oppimaani muussa elämässä.	0,5	5,0	24,7	66,2	3,6	90,9	82,7*	+8,9
5. Harrastukseeni liittyvä oppiminen tuntuu liian haastavalta.	55,7	34,6	5,3	2,6	1,8	90,3 (eri mieltä)	89,1 (eri mieltä)	-1,3

Jopa 98,5 prosenttia vastaajista kokee saavansa iloa oppimisesta harrastuksessaan. Uusien asioiden oppimista kuvataan voimaannuttavaksi, erityisesti, kun se tapahtuu yhdessä oman harrastusryhmän kanssa. Moni vastaaja iloitsee siitä, että on oppinut jotain yllättävää harrastuksessa tai että vielä vanhanakin on mahdollista oppia uutta.

”On upeaa seurata, miten aina voi oppia uutta!”

”Uuden oppiminen yhdessä on valtavan voimaannuttavaa!”

”Harrastus antaa onnistumisen kokemuksia, vahvistaa itsetuntoa, opettaa, antaa iloa.”

Olen löytänyt harrastuksen, jossa voin omasta mielestäni kukoistaa ja epäonnistua hyvällä mielellä.

98,5 prosenttia vastaajista kokee kehittyneensä omassa harrastuksessaan. Vastaajat kuvaavat avovastauksissa, että saman harrastuksen parissa voi kehittyä hyvin monenlaisilla eri osa-alueilla, kuten vuorovaikutuksessa, harrastukseen liittyvissä erilaisissa taidoissa, esiintymisessä ja ryhmän ohjaamisessa. Uuden oppiminen tuo onnistumisen kokemuksia ja pystyvyyden tunnetta.

”Aina oppii jotain uutta elämästä, ilmiöistä ja ihmisyydestä.

Mieleöntä pääomaa kertyy jatkuvasti.”

”Olen kehittynyt vuosien mittaan paljon ja välillä havahdun tähän iloisesti.

Ja mikä parasta koko soittoporukka on kehittynyt.”

”Jokainen uusi tanssi opettaa uutta ja halu oppia lisää kasvaa. Aluksi tosi

vaikeat kuviot ovatkin loppujen lopuksi helppoja. Tässäkin iässä tekemällä

ja hyvällä opetuksella oppii uutta ja kaikki positiivisuus on hyväksi arjessa.”

”Vuosien varrella olen harrastuksen myötä kartuttanut taitojani teatterin eri

osa-alueilla välillä tehden äänitekniikkaa, välillä valoja, sitten taas näytellen,

ohjaten, käsikirjoittaen ja tuottaen jne, jne.”

97,3 prosenttia vastaajista kertoo, että harrastus on lisännyt heidän haluaan oppia lisää. Avovastauksissa harrastajat kertovat, että harrastuksessa kehittyminen ja onnistumisen kokemukset herättävät kiinnostuksen oppia lisää ja vahvistavat opiskeluun liittyvää itseluottamusta. Osa kertoo jopa opiskelleensa harrastusalastaan ammatin.

”Harrastukseni on lisännyt oppimisen nälkääni ja oppimisen kokemukset ja

onnistumiset ovat kasvattaneet itseluottamustani niin, että uskallan lähteä

kehittämään itseäni huipulle asti.”

Kehittyminen parantaa itsetuntoa. Aikuisena tuota kehittymistä on välillä vaikea nähdä omassa elämässään muuten.

”Harrastus on vahvistanut oman oppimistavan tunnistamista.”

”Olen innostunut teatterista ja haluan hyödyntää harrastuksessa oppimaani myös työelämässä. Olenkin jo suorittanut draamakasvatuksen perusopinnot, ja tulevassa työssäni englannin aineenopettajana haluaisin hyödyntää draamaa kielen oppimisen näkökulmasta. Olen myös huomannut draaman hyödyt ryhmädynamiikan ja tunnetaitojen kannalta.”

90,9 prosenttia vastaajista on sitä mieltä, että voi hyödyntää harrastuksessa oppimaansa myös muussa elämässä. Avovastauksissa kuvataan monenlaisia yhteyksiä, missä harrastuksessa opittua voidaan hyödyntää esimerkiksi opinnoissa, ystävyys-suhteissa tai perheen vuorovai-
kutustilanteissa. Moni vastaaja kuvaa, kuinka harrastaminen on vahvistanut työelämätaitoja ja avannut jopa kokonaan uusia työuria. Vastaajissa on mukana paljon harrastajia esittävien taiteiden puolelta, joten moni kuvaa myös esiintymisjännityksen helpottaneen ja esiintymistai-
tojen kehittyneen. Kulttuurin harrastaminen on tuonut myös keinoja selviytyä elämän erilaisista tilanteista, kun harrastus- ja yhdistystoiminnassa on oppinut selvittämään monenlaisia asioita.

”Harrastuksen kautta olen oppinut sietämään esiintymisjännitystä ja olemaan luontevasti esillä erilaisissa tilanteissa. Harrastus on sitä kautta tuonut rohkeutta myös työelämän esiintymistilanteisiin.”

”Improvisaatioteatteri tukee erinomaisesti työtäni transformatiivisten globaalien innovaatioiden kehittämisessä kansainvälisessä organisaatiossa. Se tukee innovatiivisuutta, ratkaisukeskeisyyttä, luovuutta, yhteistoimintaa, vaikeista tilanteista selviytymistä. Tämä on ehkä parasta koulutusta ja sparrausta, mitä voisin saada.”

Harrastukseni on antanut minulle lisätietoa työtäni varten. Olen oppinut uutta musiikista, sosiaalisesta kanssakäymisestä ja verkostoitunut laajasti.

”Olen huomannut, että harrastuksen ansiosta esim. kouluesitelmien pitäminen luokan edessä on paljon luontevampaa!”

”Voin hyödyntää tässä harrastuksessa oppimaani muussa elämässä” -väittämä on muokattu vuoden 2022 kyselyn väittämästä ”Tässä harrastuksessa oppimani asiat ovat auttaneet minua myös muissa elämäntilanteissa.” Tämän väittämän kohdalla samaa mieltä ja melko samaa mieltä vastausten määrä on noussut jopa 8,9 prosenttiyksikköä. Tulos ei kuitenkaan ole täysin vertailukelpoinen väittämän muutoksen vuoksi.

3.6 YHTEISÖÖN LIITTYVÄT VAIKUTUKSET

Moni harrastaja kokee yhteisöön liittyvät vaikutukset itselle merkityksellisiksi, mutta osa vaikutuksista tuntuu vastaajille vieraammilta. Väittämät, jotka koskevat ryhmään ja yhteisöön kuulumista tai ilon tuottamista muille, saavat paljon samaa mieltä -vastauksia, mikä osoittaa, että kulttuurin harrastaminen vahvistaa yhteisöllisyyden ja osallisuuden tunnetta. Sen sijaan väittämät, jotka liittyvät yhteisöön ja yhteiskuntaan vaikuttamiseen, ovat saaneet paljon en osaa sanoa -vastauksia. Joissakin avovastauksissa mainitaan, että tällaiset kysymykset ovat vaikeita. Eräässä avovastauksessa pohditaan, mitä vaikuttamisella oikein tarkoitetaan ja toisessa puolestaan, mitä yhteisö tarkoittaa tässä kontekstissa. Muutamissa avovastauksissa tosin mainitaan, kuinka harrastusyhdistyksessä toimiminen mahdollistaa omaan yhteisöön vaikuttamisen ja pohditaan, täytyykö esimerkiksi teatteriesityksen olla kantaa ottava, jotta sen voisi ajatella vaikuttavan yhteiskuntaan. Vastaukset olivat hyvin samansuuntaisia myös vuonna 2022.

YHTEISÖÖN LIITTYVÄT VAIKUTUKSET								
	Eri mieltä %	Melko eri mieltä %	Melko samaa mieltä %	Samaa mieltä %	Ei osaa sanoa %	Samaa mieltä yhteensä % 2024	Samaa mieltä yhteensä % 2022	Muutos (%-yksikköä)
1. Koen kuuluvani porukkaan.	0,6	1,9	17,6	78,6	1,3	96,2	93,5	+2,7
2. Tunnen olevani tarpeellinen osana yhteisöä.	1	3,2	22,1	70,6	3,1	92,7	91,3	+1,4
3. Harrastukseni tarjoaa minulle mahdollisuuden vaikuttaa asioihin.	2,5	9,2	35,4	45	7,9	80,4	76,8	+3,6
4. Koen rakentavani parempaa yhteiskuntaa harrastuksessani.	2,7	10,5	33,3	42,8	10,7	76,1	70*	+6,1
5. Koen olevani osa kulttuuriharrastukseni perinnettä ja mukana viemässä sitä eteenpäin.	0,8	2,3	19,4	73,3	4,2	92,7	87,1	+5,6
6. Harrastuksellani voin ilahduttaa muita.	0,5	0,8	11,1	86,3	1,4	97,4	96,4	+1
7. Koen, että kykyä toimia yhteisöni hyväksi on kasvanut harrastukseni myötä.	1,3	4,8	28,2	56,8	8,9	87	ei vertailua	
8. En voi vaikuttaa harrastusyhteisössäni.	60,7	28,1	4,7	1,7	4,8	88,8 (eri mieltä)	87,4* (eri mieltä)	+1,4

Jopa 97,4 prosenttia vastaajista on sitä mieltä, että harrastuksella voi ilahduttaa muita. Avovastauksista käy ilmi, että muiden ilahduttaminen on merkityksellinen tekijä kulttuuriharrastustoiminnassa. Taide on hyvin paljon taiteen tekijän ja vastaanottajan välistä vuorovaikutusta ja se, että omalla taiteellaan voi tuoda iloa muille tuo iloa myös tekijöille itselleen. Tähän kyselyyn vastanneista moni harrastaa esittäviä taiteita, joten kontakti yleisöön on olennainen osa taiteen tekemistä.

”Tuon iloa muille ihmisille komedian ja klovnerian kautta.”

”Järjestämme tapahtumia ja esityksiä, sekä maksullisia että maksuttomia, joista saa itse sekä katsojat iloa elämäänsä. Improvisoidessa jaetaan juuri se ainutlaatuinen hetki.”

”Mukavaa, kun esityksemme (myös harkoissa) naurattavat muita. Iloa ei voi olla liikaa tässä ajassa.”

Soittokeikalla esim. vanhustentalolla voin tuottaa iloa monelle.

”On upeaa viedä tanssin iloa muille. Esitykset ovat olleet suuri ilo. Miten tuottaa katsojille iloa ja elämyksiä.”

96,2 prosenttia vastaajista on samaa mieltä tai melko samaa mieltä väittämän ”Koen kuuluvani porukkaan” kanssa ja vain 0,6 prosenttia vastaajista on eri mieltä. Kaikkein myönteisimmin tähän väittämään ovat vastanneet yli 51-vuotiaiden ikäryhmät, joista samaa mieltä tai melkein samaa mieltä on jopa 97,1 prosenttia. Alle 30-vuotiaista vastaajista puolestaan 94,2 prosenttia on vastannut myönteisesti kyseiseen väittämään.

Vastauksissa kuvataan, kuinka harrastusyhteisöön kuuluminen tuntuu tärkeältä ja merkitykselliseltä. Suurin osa kyselymme vastaajista harrastaa sellaista taidemuotoa, joka vaatii yhdessä tekemistä ja taide syntyy ryhmän yhteistyönä. Kommenteissa mainitaankin, että hyvä yhteisö sitouttaa osallistujia toimintaan ja toisaalta hyvin toimeen tuleva porukka saa myös aikaan hienoja teoksia.

”Meillä on tiivis yhteisö ja ihmiset tulevat yhtä tärkeiksi kuin perheenjäsenet.

”Meillä on kannustava ilmapiiri. Kaikilla on sama päämäärä, se yhdistää.”

”Yhteisö haastaa ajattelemaan oman pään ulkopuolelta ja harrastuksen kautta saadaan aikaan älykkäitä keskusteluita. Usein myös täysin hervotonta naurua, joka on halvin ja paras terapiakeino ihmiselle.”

”Minulla ja meillä on nykyään mielestäni reilu yhteisö. Ohjaajamme on ollut ammattitaitoinen, reilu ja monipuolinen teatteriammattilainen.”

”Yhteenkuuluminen on mukava juttu.”

***Yhdessä harrastaminen on osa yhteisöllisyyttä.
Yhteisöllisyys taas sitouttaa.***

”Yhdessä tekeminen on hauskaa. Pitää ymmärtää toisia ja antaa tilaa kaikille.”

”Rakastan tätä yhteisöä!”

92,7 prosenttia kokee olevansa osa kulttuuriharrastukseni perinnettä ja mukana viemässä sitä eteenpäin. Tätä kysymystä muokkasimme selkeämpään muotoon vuoden 2022 selvityksen jälkeen. Tämän väittämän kohdalla näkyy suhteellisen suuri kasvu samaa mieltä olevissa vastauksissa. Vuonna 2022 kyseisen väittämän kanssa oli samaa tai melko samaa mieltä 87,1 prosenttia vastaajista: samaa mieltä olevien määrä on siis noussut 5,6 prosenttiyksikköä. Koska väittämää on muutettu kyselykertojen välillä, emme voi arvioida varmasti vastaajien kokemusten muutosta ja sitä, kuinka paljon väittämän sanamuodolla on ollut merkitystä.

”Kulttuuri on tärkeää yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta.

Itse koen tärkeänä kansallisen kulttuuriperinnön säilyttämisen.”

Nuorisoseurassa olen voinut vaikuttaa asioihin ja vienyt kulttuuriperinnettä eteenpäin.

”Kansantanssi harrastuksena säilyttää suomalaista perinnettä, ilahduttaa ja tekee suomalaisuutta tunnetuksi. Olemme esiintyneet ulkomailla.”

4 Johtopäätöksiä

Selvityksen tulokset osoittavat, että kulttuurin harrastamisella on merkittäviä myönteisiä vaikutuksia harrastajien elämään monilla eri elämän osa-alueilla. Suurin osa vastaajista on samaa tai melko samaa mieltä positiivisista väittämistä, kun taas negatiivisista väittämistä ollaan vain harvoin samaa mieltä. Tulokset ovat melko yhtenäisiä, eikä eri indikaattorien tai vastaajaryhmien välillä ole suuria eroja. Vaikutuksissa ei myöskään ole tapahtunut suuria muutoksia verrattuna vuonna 2022 tehtyyn selvitykseen. Vastauksissa on kuitenkin kautta linjan jonkin verran enemmän samaa mieltä ja melko samaa mieltä -vastauksia positiivisiin vaikutuksiin kuin vuoden 2022 selvityksessä.

Vastauksissa korostuvat erityisesti kulttuuriharrastusten myönteiset sosiaaliset ja oppimiseen liittyvät vaikutukset. Näillä osa-alueilla samaa mieltä ja melko samaa mieltä -vastauksia on selvästi enemmän kuin muilla osa-alueilla.

Sosiaalisten vaikutusten tärkeys näkyy siinä, että vastaajat tuovat niitä esille muidenkin aiheiden alla avovastauksissaan. Merkittävimpänä vaikutuksena sosiaalisten vaikutusten kohdalla nousi yksinäisyyden ja sosiaalisen eristyneisyyden väheneminen. Moni kertoo, että oma harrastusryhmä ja sieltä löytyvät ihmissuhteet ovat tärkein osallistumisen syy.

Yksinäisyyden väheneminen kulttuuriharrastuksen myötä on erittäin merkittävä tulos, sillä Suomessa yksinäisyys on yksi suurimmista yhteiskunnallisista ongelmista. Suomen Punaisen Ristin vuonna 2024 teettämästä [yksinäisyysbarometristä](#) käy ilmi, että yhä useampi suomalainen kokee yksinäisyyttä ja ulkopuolisuuden tunnetta. Barometrin mukaan avainasemassa yksinäisyyden vähentämisessä ovat vuorovaikutus- ja tunnetaitojen vahvistaminen sekä itsetuntemuksen ja itsetunnon rakentamisen tukeminen. Nämä ovat juuri sellaisia asioita, joita kulttuurin harrastaminen mahdollistaa.

Vastauksissa korostui myös se, että kulttuuriharrastusryhmiin on helppo päästä mukaan. Tässäkin mielessä kulttuuriharrastustoiminnalla on tärkeä merkitys yksinäisyyden vähentämisessä. Kulttuuriharrastuksiin osallistumisessa on matala kynnyksen niin henkisesti kuin taloudellisestikin.

Selvitystyöryhmä on erittäin tyytyväinen, että kulttuuriharrastuksissa näyttää esiintyvän vain vähän kiusaamista tai syrjintää. Työryhmä seuraa tämän mittarin kehittymistä tarkasti myös tulevina vuosina. On tärkeää, että kulttuuriharrastusryhmissä voidaan tulevaisuudessakin oppia turvallisessa ja kunnioittavassa ilmapiirissä.

Oppimiseen liittyvissä vaikutuksissa tärkeimmiksi nousevat oppimismyönteisyyden lisääntyminen ja omien taitojen kehittyminen. Myös oppimiseen liittyvissä vaikutuksissa moni vastaaja koki, että sosiaaliset tekijät ovat merkittäviä oppimisen kannalta. Turvallisessa ryhmässä on helpompi kokeilla itselle vieraita asioita ja oppia uutta. Oppimiseen liittyvissä vaikutuksissa korostuvat myös oppimiseen liittyvät siirtovaikutukset: kun on oppinut jonkin

taidon harrastuksen yhteydessä, sitä voi hyödyntää myös muualla elämässä. Tällaisia taitoja ovat muun muassa erilaiset työelämätaidot, oppimisen taidot sekä vuorovaikutustaidot. Kulttuurin harrastamisella voi siis olla myös työllistäviä tai työelämää parantavia vaikutuksia.

Psykologisiin vaikutuksiin liittyvissä vastauksissa korostuu, kuinka sosiaaliset suhteet ja yhdessä harrastaminen parantavat mielen hyvinvointia, vahvistavat identiteettiä ja lisäävät luovuutta. Moni kuvaa myös harrastuksen tuomien haasteiden vahvistavan omaa pystyvyyden tunnetta. Mielen hyvinvoinnin paranemista voidaan pitää itseisarvona. Monissa psykologisissa vaikutuksissa voidaan nähdä siirtovaikutuksia myös muuhun elämään: kun ihmisen pystyvyyden tunne kasvaa ja identiteetti vahvistuu, hän pystyy todennäköisemmin osallistumaan aktiivisesti myös muuhun yhteiskuntaan.

Fyysisiä vaikutuksia ei koettu aivan niin merkittäviksi, kuin muiden osa-alueiden vaikutuksia. Fyysisistä vaikutuksista merkittävimmit nousevat kehon ja mielen yhteyden vahvistuminen ja se, että harrastajat tuntevat voivansa fyysisesti paremmin harrastuksensa ansiosta. Avovastauksien perusteella voidaan havaita, että taide- ja kulttuuriharrastaminen vaikuttaa hyvin kokonaisvaltaisesti mielen ja kehon hyvinvointiin. Toisaalta taiteen tekeminen vaatii usein niin henkistä kuin fyysistäkin heittäytymistä. Joissakin tapauksissa harrastus saattaa käydä jopa liian intensiiviseksi ja silloin se saattaa olla fyysisesti liian kuormittavaa.

Yhteisöön liittyvät vaikutukset ovat ilmeisesti olleet vaikeimpia hahmottaa, sillä näissä väittämässä on eniten en osaa sanoa -vastauksia. Sama ilmiö on nähtävissä vuoden 2022 selvityksen tuloksissa. Harrastajat kokevat, että voivat harrastuksellaan ilahduttaa muita ja että harrastusyhteisöön kuuluminen on tärkeää, mutta vaikuttaminen yhteisöön ja yhteiskuntaan koetaan vieraammaksi. Tämä saattaa johtua siitä, että yhteisöön liittyviä vaikutuksia on vaikeampaa nähdä konkreettisesti omassa elämässä, kuin muita kyselyssämme mainittuja vaikutuksia. Kokonaisuudessaan tämän selvityksen tuloksista kuitenkin voi havaita, että kulttuuriharrastamisella on vaikutuksia yksilöiden lisäksi koko yhteiskuntaan. Sillä, että ihmiset löytävät kulttuuriharrastusten parissa tärkeitä ihmissuhteita, merkityksellisiä kokemuksia ja kokevat oppimisen iloa, on suuri merkitys koko yhteiskunnan hyvinvoinnille.

Selvityksestä vahvimmin esiin nousevat kulttuuriharrastamisen koetut vaikutukset tiivistettynä:

- 1. Sosiaaliset vaikutukset:** Kulttuuriharrastus vähentää yksinäisyyttä ja tukee kykyä rakentaa positiivisia sosiaalisia suhteita. Harrastus lisää osallisuuden tunnetta ja rohkaisee osallistumaan yhteisölliseen toimintaan ja vaikuttamaan siinä. Vain harva kulttuurin harrastaja kokee kiusaamista tai syrjintää harrastuksessaan.
- 2. Oppimiseen liittyvät vaikutukset:** Oppimismyönteisyys lisääntyy kulttuuriharrastuksen myötä. Kulttuurin harrastajat kokevat omien taitojensa kehittyneen ja he pystyvät hyödyntämään harrastuksessa oppimiaan taitoja myös muilla elämän osa-alueilla. Yhteisöllinen oppiminen vahvistaa harrastajien oppimismotivaatiota.
- 3. Psykologiset vaikutukset:** Kulttuuriharrastus lisää vastaajien itsetuntemusta ja kehittää pitkäjänteisyyttä ja resilienssiä. Kulttuurin harrastamisella on vaikutusta minäpystyvyyden ja oman identiteetin vahvistumiseen. Harrastus vahvistaa mielikuvituksen käyttöä ja jonkin verran myös tunnetaitoja.

- 4. Fyysiset vaikutukset:** Kulttuuriharrastuksen myötä harrastajien kehon ja mielen yhteys vahvistuu ja fyysinen hyvinvointi kohenee. Suuri osa harrastajista käyttää kehoaan kokonaisvaltaisesti, tosin jotkin harrastukset kuormittavat kehoa yksipuolisesti.
- 5. Yhteisöön liittyvät vaikutukset:** Kulttuuriharrastaminen vahvistaa muille hyvän tekemisen ja ilon tuottamisen kokemusta. Harrastus myös lisää yhteisöön kuulumisen tunnetta ja osallisuutta. Kulttuurin harrastamisen myötä harrastajat kykenevät paikantamaan itsensä vahvemmin kulttuuriperinnön kantajina.

5 Jatkoimenpiteitä

5.1 SELVITYS TOISTETAAN KAHDEN VUODEN VÄLEIN

Toistamme kyselyn ja sen pohjalta tehtävän selvityksen joka toinen vuosi. Tavoitteenamme on kerätä dataa säännöllisesti kulttuurin harrastamisen vaikutuksista, jotta saamme pitkäaikaisdataa ja vertailtavaa aineistoa. Kun saamme kerättyä aineistoa useamman vuoden ajalta voimme alkaa jo puhua vaikutusten sijaan kulttuuriharrastamisen vaikuttavuudesta.

Pidemmän aikavälin aineistosta meidän on mahdollista havaita ilmiöitä, jotka eivät välttämättä ole niin ilmeisiä ja joita ei yhden tai kahden selvityskierroksen perusteella pysty näkemään. Kahden jo tehdyn selvityksen perusteella kahden vuoden aikana ei ole tapahtunut järin suuria muutoksia harrastajien kokemissa vaikutuksissa. On kuitenkin mahdollista, että pidemmän aikavälin kuluessa meidän on mahdollista tunnistaa aineistosta esimerkiksi erilaisia yhteiskunnan muutoksia ja niiden vaikutusta harrastajien kokemuksiin. Teimme ensimmäisen kyselyn juuri koronapandemian jälkeen ja sen vaikutukset näkyivät vastauksissa, toinen kysely puolestaan tehtiin aikana, jolloin järjestöjen ja kulttuuritoimijoiden rahoituksia leikataan mittavasti. On kiinnostavaa seurata millä tavoin nämä ilmiöt näyttäytyvät vuoden 2026 kyselyn tuloksissa.

5.2 SELVITYKSEN LAAJENTAMINEN JA KEHITTÄMINEN

Mittaristo on avoimesti kaikkien käytössä ja löytyy Kansalaisfoorumin verkkosivuilta. Työryhmämme toivoo, että mahdollisimman moni kulttuuriharrastamisen parissa toimiva yhteisö ottaisi mittariston käyttöönsä. Tänä vuonna mittariston otti käyttöön Taiteen perusopetusliitto, joka keräsi aineiston samanaikaisesti Kansalaisfoorumin kanssa. He saivat kyselynsä lähes 1900 vastausta, jotka olivat hyvin samansuuntaisia Kansalaisfoorumin keräämien vastausten kanssa. Samaa mittaristoa hyödyntämällä voidaan kerätä yhteistä dataa, jota voidaan yhdistää ja verrata keskenään. Mitä enemmän vastaajia saadaan mukaan, sitä luotettavampaa aineisto on ja, ennen kaikkea, sitä voimakkaammin voimme ajaa kulttuuriharrastamisen etuja.

Lapsille ja nuorille suunnattua Kulttuuriharrastamisen koettujen vaikutusten selvitystä on ollut tekemässä osittain sama työryhmä kuin tätä aikuistenkin selvitystä, joten jatkamme yhteistyötä sen kehittämisessä. Tärkeää on erityisesti kehittää viestintää lasten ja nuorten kyselyn osalta, jotta seuraava kysely tavoittaisi yhä useamman harrastavan lapsen ja nuoren.

Selvitämme mahdollisuutta laajentaa selvitystä hankerahoituksen turvin. Ulkopuolisen rahoituksen avulla meidän olisi mahdollista syventää kyselyn tuloksia esimerkiksi haastatteleamalla vastaajia tai tekemällä osallistavaa tutkimusta harrastusyhteisöissä. Haluamme tulevaisuudessa myös mitata kulttuuriharrastamisen taloudellisia vaikutuksia yhteiskuntaan.

Olemme tutkineet mahdollisuutta hyödyntää SROI-analyysiä (Social Return on Investment) selvityksessämme, jotta voisimme todentaa niitä talouteen liittyviä vaikutuksia, joita kulttuurin harrastaminen tuo yhteiskunnalle.

6 Lopuksi

Selvitystyöryhmä on erittäin tyytyväinen, että näin suuri joukko kulttuurin harrastajia vastasi tämän vuoden kyselyyn. On erittäin arvokasta, että yli 1300 harrastajaa vahvistaa sen, että kulttuurin harrastamisella on merkittäviä myönteisiä vaikutuksia heidän elämäänsä ja sitä kautta yhteisöihin ja koko yhteiskuntaan. Lisäksi on hienoa, että niin monet eri toimijat ovat hyödyntäneet vuoden 2022 selvityksen tuloksia omassa vaikuttamistyössään. Tämä kannustaa työryhmäämme jatkamaan selvityksen parissa tulevinakin vuosina.

Selvitys todentaa, että kulttuurin harrastaminen vaikuttaa harrastajien elämään positiivisesti monilla elämän eri osa-alueilla. Merkittävimpiä ovat myönteiset sosiaaliset vaikutukset. Ihmiset löytävät merkityksellisiä ihmissuhteita ja yhteisöjä itselleen. Tämä lisää hyvinvointia, turvallisuuden tunnetta ja innostaa oppimaan uusia taitoja. Yksinäisyys ja ihmisten eristyneisyys ovat edelleen yksi suomalaisen yhteiskunnan suurimpia ongelmia, joten olisi tärkeää mahdollistaa yhä enemmän yhteisöjä, joihin osallistujat voisivat liittyä matalalla kynnyksellä niin henkisesti kuin taloudellisestikin. Matalan kynnyksen, yhdistysmuotoinen kulttuuriharrastustoiminta, täytyy turvata kaikkialla Suomessa. Toiminnan kustannukset eivät ole yhteiskunnalle suuret, mutta vaikutukset ovat merkittäviä.

On tärkeää tunnistaa kulttuuriharrastamisen merkitys suomalaiselle demokratialle. Kulttuurin harrastaminen vahvistaa yhteisöllisyyttä ja tuo ihmisiä yhteen erilaisista elämäntilanteista. Yhdistyksissä toimiminen kiinnittää harrastajat omaa harrastusryhmää laajempaan yhteisöön. Järjestömuotoisessa harrastustoiminnassa harrastajat oppivat vuorovaikutus-, neuvottelu ja konfliktiratkaisutaitoja sekä muita yhdistysdemokratiaan liittyviä taitoja. Näitä taitoja voidaan käyttää myös muualla yhteiskunnassa demokratian vahvistamiseksi. Lisäksi kulttuurin harrastaminen vahvistaa harrastajien osallisuuden ja pystyvyyden tunnetta, joka mahdollistaa osallistumisen yhteiskunnalliseen toimintaan. On myös tärkeää, että ihmisillä on mahdollisuus ilmaista oma mielipiteensä eri tavoin, turvallisen yhteisön tukemana ja tähän erilaiset taidemuodot ja kulttuurin menetelmät tuovat välineitä. Tämä selvitys vahvistaa käsitystä siitä, että kulttuurin harrastaminen sekä muokkautuu yhteiskunnan muutosten mukana mutta myös muuttaa ja rakentaa yhteiskuntaa demokraattisempaan ja yhdenvertaisempaan suuntaan.

7 Liitteet

Liite 1. Mittariston indikaattoriväittämiin tehdyt muutokset vuoden 2022 ja 2024 välillä.

Alla on kuvattu muutokset, joita vuoden 2022 selvityksessä käytettyihin indikaattoriväittämiin on tehty vuoden 2024 selvitystä varten.

Sosiaaliset vaikutukset

- » Väittämä ”Osaan toimia muita ryhmän/yhteisön jäseniä kohtaan arvostavasti ja kunnioittavasti” on muutettu muotoon ”Harrastus on lisännyt kykyäni toimia monenlaisten ihmisten kanssa”.
- » Väittämä ”Saan ääneni kuuluviin ja minua arvostetaan harrastusryhmässäni” on muutettu muotoon ”Minua arvostetaan harrastusryhmässäni”.
- » Väittämä ”Harrastus on lisännyt kykyäni toimia yhdessä/ryhmässä” on muutettu muotoon ”Harrastuksessani olen oppinut toimimaan ryhmässä”.
- » Väittämä ”Minua on kiusattu tai syrjitty harrastuksessani” on muutettu muotoon ”Koen kiusaamista tai syrjintää harrastuksessani”.

Psykologiset vaikutukset

- » Ei muutoksia.

Fyysiset vaikutukset

- » Ei muutoksia.

Oppimiseen liittyvät vaikutukset

- » Väittämä ”Tässä harrastuksessa oppimani asiat ovat auttaneet minua myös muissa elämäntilanteissa” on muutettu muotoon ”Voin hyödyntää tässä harrastuksessa oppimaani muussa elämässä.”

Yhteisöön liittyvät vaikutukset

- » Väittämä ”Koen omassa harrastuksessani olevani mukana rakentamassa parempaa yhteiskuntaa” on muutettu muotoon ”Koen rakentavani parempaa yhteiskuntaa harrastuksessani”.
- » Väittämä ”Koen olevani osa kulttuuriharrastukseni perinnettä ja mukana kehittämässä sitä eteenpäin” on muutettu muotoon ”Koen olevani osa kulttuuriharrastukseni perinnettä ja mukana viemässä sitä eteenpäin”.
- » Lisätty uusi väittämä: ”Koen, että kykyäni toimia yhteisöni hyväksi on kasvanut harrastukseni myötä”.

Kansalaisfoorumi, 2024

Tämä teos on lisensoitu
[Creative Commons Nimeä 4.0](#)
[Kansainvälinen -lisenssillä.](#)